

Vekstnytt uke 32 – 2024

Korn

Det er gjennomgående mye bra kornåker å se i Glåmdalsdistriktet. Tatt i betraktning de harde bygene som kom i juli, har de fleste kornåkerne klart seg bra. Legden som enkelte likevel har fått kan skyldes tilførsel av for mye gjødsel eller mangel på bruk av stråforkortende midler. Det at enkelte havreåkrer gulner nå kan ha sammenheng med forsommertørken, da havre tåler tørke dårligere enn andre kornarter.

Avlingsprognosene ligger i dag på ca. 90 % av 2022-sesongen.

Potet

Potetene har kommet langt, og noen er i gang med nedsviing av riset. Det blir rapportert om mye potetris i år. Økt vegetativ vekst i år skyldes blant annet høy temperatur. Lokalt er det observert noe utvasking. Det er fortsatt meldt inn få tørråteangrep. Det er likevel viktig å følge opp med tørråtesprøyting.

Den varslede nedbøren inneværende uke vil være kjærkommen, da det begynner å bli tørt igjen på en del potetland.

Gras

I motsetning til hva potetene angår, er det ikke ønskelig med mer regn for enga sin del. Det er for en stor del bløtt, og det har blitt kjøreskader hos enkelte.

Det er generelt mye bra eng i området nå. Det har vært en god gjenvekst etter andreslått, og tredjeslått står hos mange for tur. Mange har fått en bra andreslått også.

Med tanke på gjenlegg i høst, er det store sortsforskjeller med hensyn til hvilke sorter som egner seg best å så om høsten. Som hovedregel bør gjenlegget sås i løpet av august måned, og spesielt kløver og strandsvingel etablere seg seint og bør sås i første halvdel av august for å få god nok tid til å etablere seg nok før innvintring.

Har du oppdaget en ny vekst (blomst) i enga i sommer? Undersøk i så fall dette nærmere (se eget avsnitt under, om fremmede arter).

Fremmede arter

Fremmede arter er generelt uønsket som innslag i våre kulturvekster. Dessverre opptrer de stadig hyppigere og sprer seg lett. Det er flere arter som kan fortrenge kulturveksten dersom de ikke blir bekjempet, og enda verre er at noen av dem er svært giftige for husdyra våre.

Landøyde (*Jacobaea vulgaris*) er en giftig plante som vi må unngå i enga. Den er svært giftig. Den sprer seg nå fra blant annet Østfold og Vestfold.

Landøyde (landøyda) blir 30-100 cm lang og har gule blomster. Bladene er finnet. Stengelen er inntil meterhøy, og planta har mange kurver som danner en halvskjerm.

Når landøyde forekommer i større mengder, legger den beitene øde, da den for det meste blir vraket av kyr på beite. (Kilde: Store norske leksikon.)

Landøyde er imidlertid giftig også etter tørking, og husdyra kan da få den i seg (bitterstoffene er da borte), og bli syke.

Landøyde (kilde: Store norske leksikon).

Kanadagullris (*Solidago canadensis*) er en annen fremmed art å være obs på. Den er ikke giftig, men den sprer seg med en hastighet på linje med kjempespringfrø.

Betydningen av å kalke

Redusert avlingsnivå kan skyldes at jorda gjennom år har blitt for sur. De fleste kulturvekstene trives best ved pH rundt 6. Da er næringsopptaket størst, og plantene klarer å nyttiggjøre seg av gjødsla som blir tilført. Dersom dreneringa på jordet og andre vekstfaktorer er i orden, men avlinga ikke svarer til forventningene, kan det være et tips å undersøke surheten i jorda og vurdere å investere i kalking. Ved for lav pH (< 5) vil ikke plantene nyttiggjøre seg av gjødsla, og dette kan føre til økt ugrasproblematikk og utvasking av næringsstoffer, som også er uheldig for miljøet – i tillegg til bondens økonomi.

Ved bruk av klimakalkulator vil en kunne fange opp status for de ulike faktorene og få råd om tilpasninger til det beste for både økonomien i produksjonen og miljøet.

En takk til Lars Martin Hagen hos Statsforvalteren i Innlandet

Lars Martin Hagen har vært fast og trofast deltaker og medspiller i Vekstnytt-nettverket i mange, mange år, og bidratt med sin kunnskap og erfaring som vi i den lokale landbruksforvaltningen har kunnet dele videre med dere i jordbruksnæringen. Lars Martin har nå gått over i pensjonistenes rekke, og vi takker så mye for godt samarbeid og gode råd gjennom alle disse årene.

Landbruksforvaltningen i Solør-Odal

Norsk Landbruksrådgiving

Statsforvalteren i Innlandet